

NYUGAT-MECSEKI Tájoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágóötös

Idén is korrekt megállapodást kötöttünk

Interjú Kovács Győzővel

– Elnök úr, kérem számoljon be az idei esztendő főbb feladatairól! Úgy tudjuk már javában zajlanak a nyári, sőt az őszi programok előkészületei, mit lehet erről tudni?

– Szokás szerint elvégeztük az év eleji teendőinket, elkészítettük az éves munkatervet, elfogadtuk a költségvetést, aláírtuk a tárgyévi szerződésünket az alapkezelővel. A munkatervben szereplő programok között van egy bátaapáti látogatás, lehetőség szerint áprilisban, melynek megszervezésében segítséget nyújt majd a Zsongorkó Baráti Kör is. Május 7-én rendezzük a Niels Bohr tanulmányi versenyt, a hagyományokhoz híven Hetvehelyen. A térség általános iskolásainak tartott fizika-kémia versenyen minden polgármester jelen lesz majd, ezzel demonstrálva az esemény fontosságát. Júniusban Svédországba szeretnénk ellátogatni, mivel ott már van egy elfogadott terv a nagy aktivitású hulladéktároló kiépítésére. Reményeink szerint sok hasznos tapasztalatot gyűjthetünk majd arról, hogy miként bonyolították le a népszavazást, az egyeztetéseket, hogyan működik együtt a hulladékkezelő és az ottani társulás. Ezeket túlmenően pedig az NyMTIT-es települések saját falunapjaikat is igyekeznek minél színvonalasabban megrendezni, amihez a társulás biztosítja a hangosítási és színpadi technikát, és segítünk az előkészítésben meg a lebonyolításában is. Ha távolabbra tekintünk, megemlíteném a Tájoló Napot is, melyet szeptember végén tervezünk megtartani, de már most gondolkozunk az előadókon és a programon. Igyekszünk külföldi vendéget is hívni, elképzelhető, hogy a tanulmányi utunk során kérünk fel valakit Svédországból. A Tájoló Nap tudományos tanácskozása előtt egy nappal szintén a gyermekeknek fogunk kedvezni. A nekik szánt játékos vetélkedőt, melyen a radioaktív hulladékok témaköre is előkerül majd, Kővágószőlősön tartjuk. A terveink között egyébként szerepel az is, hogy ismét felvegyük a kapcsolatot a Magyar Tudományos Akadémia szakembereivel, és közülük is felkérünk valakit egy előadás megtartására. Ami még érinti az őszt, hogy részt kívánunk venni az FSC (a nukleáris létesítmények közelében lévő települések szervezete) idei konferenciáján is. Ennek idén a

A társulás elnöke idén is fontos szerepet szán a lakosság tájékoztatásának

csehországi Karlovy Vary ad majd otthont, térségünket pedig Bogdán László, cserdi és Budai Zsolt, bükkösi polgármestertársaim képviselik a terveink szerint.

– Milyen módon zajlik még tájékoztatási tevékenység a térségben, a rendezvényeken kívül?

– Itt egyfelől ki kell térnem a havonta megjelenő Gyorsinfóra, és az idén is öt-öt alkalommal megjelenő Videóhírlevélre és a Tájoló című újságra, mely felületek fontos hírvivői az RHK Kft. tevékenységének és a térség történéseinek. Másfelől megemlíteném az Információs Parkunkat is, amit most újítunk fel, lefestjük a táblákat, új leporellókat, szemléltető eszközöket helyezünk ki. Az RHK Kft.-vel egyébként idén is egy nagyon korrekt, jó megállapodást sikerült kötünk. Úgy gondolom, hogy a tájékoztatási feladatunknak mindenben eleget fogunk tenni. Annál is inkább koncentrálnunk kell erre, mert ha minden jól alakul, és a Tolna megyei Bátaapátiban befejeződnék az ottani, kis és közepes aktivitású hulladékok tárolására épített létesítmény munkálatai, akkor a hulladékkezelő reményeink szerint újra nekikezdhethet az itteni kutatásnak.

– Mire fordítják a támogatási pénzeket a kommunikáción kívül, hol látják ennek hasznát a helyi lakosok?

A J Á N L Ó

Falvak hírei

Szokásos rövidhíreink ismét betekintést engednek a tagtelepüléseken zajló eseményekbe, valamint hírt adunk a fontosabb önkormányzati döntésekről is.

(2-3. oldal)

NyMTIT képriport

A 2012-es év eddigi legfontosabb történéseiről egy képes beszámolóval kedveskedtünk olvasóinknak.

(4. oldal)

Vince-nap Kővágószőlősön

Január 21-én a kővágószőlősi művelődési házban tartotta hagyományos Szent Vince-napi rendezvényét a Zsongorkó Baráti Kör. Az eseményen sok izgalmas tudnivaló hangzott el az ilyenkor szokásos teendőkről, és egy különleges erekllye is bemutatásra került.

(6. oldal)

Vendégoldal

Állandó vendégszerzőnk, Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa ezúttal a radioaktív sugárással kapcsolatos tévhiteket igyekszik eloszlatni, hétköznapi példák segítségével.

(7. oldal)

Koncert Cserdiben

„A ritmus szakadékokat ível át” – ezen gondolat jegyében adott koncertet a településen Balogh Kálmán, Kodály-díjas cimbalomművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Népzenei Tanszékének tanára, Kovács Ferenc népzeneész, valamint Csöke Renáta énekes. A színvonalas eseményre sokan érkeztek a térségből is.

(8. oldal)

– Az Atomtörvény tavalyi módosítása sok feladatot adott nekünk, de minden előírásnak sikerült megfelelni. Amit nagyon sajnállok az az, hogy a területfejlesztés kiesett a támogatható programokból, így ezt a települések összeköttetésében fontos szerepet játszó tevékenységet nem tudjuk majd a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból finanszírozni. Viszont azt is meg kell jegyezni, hogy a támogatásból kapott összegek olyan fontos tevékenységek finanszírozásához járulnak hozzá, mint az oktatás, az egészségügy és a települések működtetése. Ezen területek fenntartásához nagyban hozzájárul az RHK Kft. itt zajló projektje.

FALVAK HÍREI

BAKONYA

A START munkaprogram keretében 15 főt foglalkoztat az önkormányzat március 1-jétől. Mezőgazdasági munkák, a helyi földutak karbantartása, és az illegális személtlerakók megszüntetése is szerepel a feladatok között.

BODA

Megkezdődtek az Információs Park karbantartási munkálatai, az önkormányzat kötelezettségeinek eleget téve elvégezte a táblák felújítását. Új információs képek elhelyezésére, faelemek csiszolására és festésére is sor került.

BÜKKÖSD

Az önkormányzat komplett tervezetet nyújt be az illetékes vízügyi hatósághoz a belvíz és csapadékvíz elvezetésének megoldására.

A képviselő-testület határidőn belül elkészítette és elfogadta a település 2012. évi költségvetését.

Az NyMTIT-támogatás segítségével, 1 000 000 Ft értékben konyhai eszközök vásárlását tervezi az önkormányzat az üzemi konyha számára.

A munkaprogram keretein belül 29 főt foglalkoztat az önkormányzat. A résztvevők a belterületi árkok karbantartási feladatait és a mezőgazdasági munkák egy részét is elvégzik.

CSERDI

A településen megkezdődött a termőföldek rendbetétele, és különféle talajmunkák is zajlanak, az időjárástól függően.

Folytatódik a mangalicasertés-program, melynek segítségével a település sertéshús ellátásának javítása a cél.

Közel 500 m³ tüzfát osztottak ki a hideg hónapokban a szociálisan rászorulóknak számára a településen.

„A ritmus szakadékokat ível át” – ezen gondolat jegyében adott koncertet a településen Balogh Kálmán, Kodály-díjas cimbalomművész, Kovács Ferenc népzeneész, valamint Csöke Renáta énekes. A színvonalas eseményre sokan érkeztek a térségből is.

CSERKÚT

A START munkaprogram keretében 3 fő foglalkoztatására van lehetősége az önkormányzatnak. A dolgozók környezetvédelmi feladatokat látnak el.

HELESFA

Egy pályázati forrás és az önkormányzat 500 000 forintos támogatásával, áprilisban elkezdődhet a katolikus templom tornyának és tetőszerkezetének felújítása.

A START munkaprogram keretein belül 15 fő foglalkoztatását végzi az önkormányzat, a résztvevők a külterületi utak rendbetételén és mezőgazdasági munkákon tevékenykednek.

A jó időnek köszönhetően több mint 100 mázsa halat, nagyjából pontyot telepítettek a horgásztóba. A ragadozó halak rátelepítésére a későbbiekben kerül sor.

HETVEHELY

Befejeződött a szennyvíztelep építése, a terveknek megfelelően megtörtént a műszaki átadás. Az ivóvíz minőségének javítását célzó program keretében 2 500 000 Ft pályázati forrást nyert el az önkormányzat. Ezekben a napokban kötik rá az önkormányzati intézményeket a csatornahálózatra. Az elmúlt hetekben a település háztartásainak több mint 60%-át csatlakoztatták rá a hálózatra.

A START munkaprogram lehetőségeit kihasználva, 45 fő foglalkoztatására nyílt lehetősége az önkormányzatnak. A dolgozók fő feladata mezőgazdasági munkák végzése lesz, de a földutak karbantartása, valamint a csapadékelvezető árkok tisztítása és karbantartása is feladatuk lesz.

KÖVÁGÓSZŐLŐS

Megkezdődött a térfigyelő kamera-rendszer próbaüzeme a településen.

Vince-napi bormustrára és metszési bemutatóra került sor a településen a Zsongorkő Baráti Kör kertbarát munkacsoportjának szervezésében.

„Szőlősi képek” címmel a pécsi Medgyessy Ferenc Alkotóműhely művészeinek munkáiból nyílt kiállítás a pécsi ÁMK művelődési házban.

Elfogadta a képviselő-testület a 2012. évi költségvetést, melynek egyik fő célkitűzése a Művelődési Ház átépítése és egy napelemes rendszer kiépítése az Általános Művelődési Központ tetőszerkezetén.

Kővágószőlős község önkormányzata Bakonyával, Cserkúttal és Kővágótöttössel közösen, egy új alapokra helyezett együttműködésre törekszik, melynek középpontjában egy közös hivatal létrehozása áll, kővágószőlősi központtal. A legutóbbi testületi ülésen több javaslat is megfogalmazódott, melyekről tárgyalássorozat várható az érintett képviselők bevonásával. A településen abban bíznak, hogy 2013. január 1-jén a négy település már a közös hivatalát ünnepelheti majd.

KÖVÁGÓTÖTTÖS

Márciustól 14 fő foglalkoztatására nyílt lehetőség a START munkaprogram keretein belül. A résztvevők a belterületi árkok karbantartását és burkolását végzik.

Február 10-én a bodai polgármesteri hivatalban tartotta idei második ülését a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás. Az eseményen részt vett Szabó Attila, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. kommunikációs vezetője, Hideg József, a MECSEKÉRC Zrt. vállalati kapcsolatok menedzsere, valamint a kilenc tagtelepülés polgármestere. A napirendi pontok megtárgyalása előtt az NyMTIT elnöke bemutatta dr. Letenyey Róbertet, aki február 1-től Boda község jegyzője és az NyMTIT tevékenységével kapcsolatos jegyzői feladatokat is ellátja. Kovács Győző röviden összefoglalta az elmúlt időszak elvégzett feladatait, amit a társulás tagjai tudomásul vettek és elfogadtak. A napirendi pontok tárgyalása során a polgármesterek áttekintették a 2012-es évi költségvetés főbb számait, és sor került a 2012. évi munkaterv véglegesítésére is. Ezután aláírták a 2012. évi támogatási szerződést, amit Kovács Győző elnök és a tagtelepülések polgármesterei láttak el kézjegyükkal.

A támogatási szerződést idén is minden település aláírta

NyMTIT képriport

Január 6-án kővágószőlési képekből nyílt kiállítás Pécsen. Az eseményen Varga Géza, a Zsongorkő Baráti Kör elnöke is köszöntőt mondott.

Havrán István borász szakértő mozdulatai mutatták meg idén is a helyesen elvégzett metszés módját Kővágószőlősen

Január 26-án Dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója is ellátta kézjegyével a társulás támogatásáról szóló dokumentumot

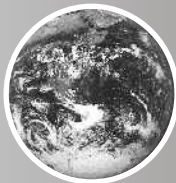
Cserdiben telt ház fogadta a március 18-i koncert előadóit

Hamzaú Relu plébános Bodán is megáldotta a borokat és a szőlővesszőket Szent Vince napjának alkalmából

Bogdán László, Cserdi polgármestere büszkén számolt be az esemény céljáról

Jó példa a Nyugat-Mecsek

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. partnereként, a Tájéoló című újság szerkesztője is részt vett egy, a radioaktív hulladékok mélygeológiai tárolásának társadalmi és technológiai kihívásaival foglalkozó konferencián. Az esemény helyszíne Barcelona volt, ahol gyakorlatilag már mindent megrendeztek, amit város csak rendezhet, és az említett témában sem ez volt az első esemény. A konferencián 18 ország több mint 100 résztvevője volt jelen: geológusok, szociológusok, sugárvédelmi mérnökök, környezetvédők, nukleáris létesítmények által érintett települések polgármesterei és kommunikációs szakemberek. Ez is érzékelteti, hogy milyen összetett, sok területet érintő kihívás a napjainkban keletkező radioaktív hulladékok biztonságos tárolásának megoldása. Kommunikációs szempontból pedig egyfajta küldetés is a hulladékkezelők, a tárolók környezetében élő lakosok, a média, és minden egyéb érintett közt folyó diskurzus elősegítése és támogatása.

Az előadásokon és a csoportfoglalkozásokon kiderült, hogy ennek az érzékeny témának a hazai kezelése, különböző szempontok alapján meg-

vizsgálva – ideértve a kommunikációs tényezőket is – még jó néhány, nálunk fejlettebbnek mondott európai országnál is előrébb jár. Egyes országokban ez pusztán egy technikai kérdés. Nem is gondolnánk, hogy fejlett polgári demokráciájukról híres országokban a helyi lakosok elutasítása esetén is jogában áll a kormánynak kutatni és tárolót létesíteni. Megint csak vannak más országok, ahol egyes politikai döntéshozók különböző, zöldre festett radikális szervezetek „tűszáva” váltak, így még azt sem tudták meghatározni, hogy mit is akarnak kezdeni a náluk keletkező radioaktív

hulladékkal, halogatva a végleges tárolók létesítésének fontos feladatát.

Itthon e tekintetben béke honol, a kutatások előkészítése rendben zajlik, de sok még a kérdés, viszont egyre több a válasz is. Ahogy a szakemberek, valamint a kutatások által érintett települések lakosai egyre jobban megismerik egymás céljait, ahogy a tudományos nyelvezet egyszerre érthető, világos magyarázattá válik, ahogy a biztonság garanciáit megismeri mindenki, úgy megteremtődik az őszinte bizalom is – ebben a Nyugat-Mecsek élen jár, és tudja ezt már külföldön is.

A Nyugat-Mecsekben rendszeres tájékoztatás zajlik, és érdeklődőkből sincs hiány

Nemzetközi delegáció hitelesítette a paksi biztonsági jelentést

Nemzetközi vizsgálat erősítette meg a paksi atomerőműben tavaly lezajlott célzott biztonsági felülvizsgálat eredményeit. A küldöttség elismerte a korábban végrehajtott biztonságnövelő programok eredményeit is. Az MVM Csoporthoz tartozó Paksi Atomerőmű Zrt. kommunikációs igazgatója, Mittler István márciusban adott tájékoztatást a jelentésről.

A tavaly végzett felülvizsgálat – népszerű nevén stressz-teszt – folytatásaként egy nemzetközi küldöttséget fogadtak Pakson, amely előzetes értékelésében megállapította, hogy a paksi atomerőmű tavalyi felülvizsgálata megfelelően értékelte az erőmű védetségét és ellenálló képességét az esetleges külső természeti, és a működést veszélyeztető egyéb tényezőkkel szemben. A nemzetközi vizsgálat megerősítette a hazai jelentés megállapításait és hitelességét, valamint elismerte az atomerőmű által korábban végrehajtott jelentős biztonságnövelő programok eredményeit. A felülvizsgálat az Európai Tanács felkérése nyomán, az uniós tagállamok nukleáris hatóságainak bevonásával egyeztetett

tartalomnak és menetrendnek megfelelően zajlott Európa-szerte, így a paksi atomerőműben is. Az erről szóló végleges jelentést a Paksi Atomerőmű Zrt. 2011. október 28-án küldte meg az Országos Atomenergia Hivatalnak, amely ennek alapján készítette el a nemzeti jelentést az Európai Bizottság számára.

Az atomerőműveket üzemeltető összes európai uniós tagállam, valamint Svájc és Ukrajna egységes módszertan szerint készült nemzeti jelentéseit kölcsönös nemzetközi ellenőrzésnek vetették alá, amelyben Magyarország is aktívan részt vett. Ennek keretében a jelentéseket előre meghatározott témakörönként feldolgozta és értékelte az egyes országok által delegált, nemzetközileg elismert szakértőkből álló ad hoc bizottság, majd az összes általuk felvetett kérdést egy nemzetközi konferencia keretében, a jelentéseket összeállító szakértőkkel vitatták meg.

A nemzetközi felülvizsgálat most lezajlott második fázisa helyszíni vizsgálatot jelentett. A delegáció az atomerőműben ellenőrizte a jelentés megállapításainak helyességét. Mittler István közlése szerint a felülvizsgálat nem tárt fel olyan körülményt,

amely megkérdőjelezné azt, hogy megfelelő az erőmű tervezési alapja. A végrehajtott ellenőrzés egyik hasznos eredménye volt, hogy több olyan lehetőséget is feltártak, amelyek megvalósításával a későbbiekben tovább fokozható a létesítmény biztonsága – tette hozzá az igazgató.

Így bátran kijelenthetjük, hogy hazánk egyetlen atomerőműve kiválóan vizsgázott ez alkalommal is, és továbbra is biztonságosan és megbízhatóan termeli tovább Magyarország villamosenergia-termelésének 42%-át!

A paksi atomerőmű biztonsága nemzetközileg is elismert

Vince-nap Kővágószőlősnön

Január 21-én a kővágószőlősi művelődési házban tartotta hagyományos Szent Vincenapi rendezvényét a Zsongorkő Baráti Kör. Varga Géza, a baráti kör elnöke köszöntötte a meghívott vendégeket, Sándor Tibort, Kővágószőlős polgármesterét, Havrán István borászt, Hamzau Relu plébánost, Dr. Kozma Pált, a Szőlészeti és Borászati Intézet igazgatóját, Bognár Lászlót, a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetségének elnökségi tagját, Dombi Mirolya Erzsébetet, a pécsi Apáczai Nevelési Központ igazgatóját, Dr. Pandur József festőművészt, a Medgyessy Ferenc művészeti műhely vezetőjét, valamint a környező települések kertbarát egyesületeinek tagjait és vezetőit.

Igazából a szőlőművelők és borászok napja ez, hiszen a gazdák ezen a napon figyelik meg a tökéket, és következtetnek ezen megfigyeléseikből a termés bőségére. Ez az a nap, melynek vidáman ülik meg az ünnepét, mert azt tartják, hogy ez a nap a „szőlővessző pályafordulója” – kezdte köszöntőjét Varga Géza. A gazdák ilyenkor „vincevesszőt” metszenek, és a szőlővesszőket a meleg szobába öblös szájú üvegbe helyezik. Ha ezek kihajtanak, akkor nem fognak elfagyni a szőlőszemek. Aki ma eljött, egy különlegességnek lehet szemtanúja, hiszen Dr. Pandur József tanár úr elhozta közénk Szent Vince ereklyéjét – folytatta Varga Géza.

Ki volt Szent Vince, és hogy került az ereklye Pécsre? – kérdezte a jelenlévőktől Dr. Pandur József. Eredeti neve latin eredetű: Vincentinus – jelentése győzedelmes. Zaragozai Vincét, a Diocletianus-féle keresztényüldözés idején Valenciában vetették börtönbe, 304-ben halt vértanúhalált. Csontjait Valenciában őrzik, Európában is jól ismert védőszent.

A jó bangulatú eseményen tapasztalatszerésre is lebetőség nyílt

A feltételezés szerint egy valamikori egyházi méltóság római vagy talán spanyolországi útja során juthatott hozzá az ereklyéhez, ami egy ruhadarab, és így kerülhetett a pécsi Mindenszentek templomba. A kővágószőlősi gazdák legyenek nagyon büszkék arra, hogy először ide jutott el az ereklye – zárta gondolatait Dr. Pandur József. Ezen rövid történelmi bevezető után került sor a gazdák által hozott borminták és „vincevesszők” megáldására és megszentelésére, Hamzau Relu atya segítségével.

Dombi Mirolya Erzsébet borlovagrend tag, a pécsi Bacchus borklub képviselője köszöntőjében elmondta, elkötelezett híve minden olyan rendezvénynek, ami a borral foglalkozik, hogy ezt a szakrális értéket, a bort, a magyar bort felemeljük arra a rangra, ahol a helye van. A borhoz, a borkultúrához szervesen hozzátartoznak azok az ünnepeink, melyeken van

szerencsénk együtt lenni, ilyen a Szent Vince, Szent György vagy Szent Márton napja. Dombi Mirolya Erzsébet köszöntő szavai után a Fehér Liliomok, a helybeli roma fiatalokból álló táncsoport adott műsort, amit a jelenlévők nagy tapsal köszöntek meg.

Ezt követően Havrán István borász értékelte a 2011. évet. Többek között elmondta, hogy jelentős fagykár nem volt a megyében, napfényben gazdag volt a tavalyi év, de csapadékosabb. Összességében elmondható hogy a 2011-es évjárat íze savasabb, úgymond a karcsú ízek a jellemzőek – zárta a tavalyi év értékelését Havrán István.

A Zsongorkő Baráti Kör rendezvényeihez méltóan a baráti kör szakácsai ízletes vacsorát tálaltak a résztvevők számára, ezt követően pedig a jelenlévőknek lehetőségük volt saját termelésű boraik elbírálására a szakemberek bevonásával.

Bormustra Bodán

Február 3-án tartotta idei borszentaló és bormustra rendezvényét a Bodai Kertbarát Kör a művelődési házban. Az eseményen részt vett Kovács Győző, az NyMTIT elnöke, Boda polgármestere, Varga Géza, a Zsongorkő Baráti Kör elnöke és a kertbarát munkacsoport tagja, Vadai Mihályné és Vadai Mihály borászok, valamint Hamzau Relu plébános. Varga József, a bodai szervezet részéről rövid áttekintést adott a területen termesztett szőlők 2011. évi helyzetéről, majd sor került a borok és szőlővesszők megáldására és szentalására Relu atya közreműködésével. A mustra keretében a gazdák által hozott minták kóstolására és rövid véleményezésére is sor került, ez utóbbira Vadai Mihályné és Varga Géza borászok vállalkoztak.

A helyi borászoknak fontos a szakértők visszajelzése

Nincs nulla kockázat

Életünket, mindennapjainkat egész sor kockázat közepette éljük. Igaz, a mai ember már nem fenyegeti a kardfogú tigris, de leselkedhetnek ránk más veszélyek. A technikai civilizáció számos áldását élvezzük (bolygónk szerencsésebb felén): könnyű beszerezni az élelmiszerek sokféleségét, iható a vizünk, gyorsan eljutunk távoli helyekre, egészségünket életünket műszerek, berendezések, kémiai anyagok sokasága segít megőrizni mindez azonban jelentős kockázatokat is jelent.

Mégis, a radikális környezetvédők az atomenergiát tekintik fő ellenségnek, mondván, az sugárveszéllyel jár. Lássuk, mennyire megalapozott ez a felfogás!

Tény, hogy a természetből (is) származó radioaktív izotópok beépülnek az emberi test sejtjeibe, de már Teller Ede, a nagy fizikus is kifejtette mért adatok alapján: az atomerőmű kapujában ülve ötször kevesebb többletsugárzás érheti az embert, mint egy másik emberrel egy ágyban hálva. Marx György, pedig nagyon szemléletes példával¹ egészségtette ki ezt egy tanulmányában: két szivdobbanásunk között közel tízezer atom bomlik el bennünk, radioaktív sugárzással járva. Minél nagyobb valakinek a testtömege, annál nagyobb ez az érték. Tehát a férfiak bizony nagyobb sugárdózist adnak át többnyire kisebb testű párjuknak, mint fordítva...

Sugárözönben élünk, szól az ismert mondás. Köztudomású, hogy állandóan ki vagyunk téve a világúrból jövő háttérsugárzásnak. Ez a tengerszint magasságában mintegy 0,3 mSv évenként², nagyjából egytizede annak az értéknek, ami átlagosan ér egy embert egy év alatt. Az éves sugárterhelés közel egyötödét mesterséges környezetünk okozza (mérő- és vizsgáló műszerek, élelmiszerek, építőanyagok stb.).

Ugyanakkor a talaj is okozhat sugárterhelést, hiszen ott is előfordulnak radioaktív elemek, helyenként igen nagy koncentrációban. (A svédek egy része például, akik uránban viszonylag dús gránit kőzetre épült településeken laktak, a magyarokat érő dózist akár a kétszeresét is kaphatják).

Ilyen szempontból, paradox módon, nem feltétlenül előnyös az energiahatékony, jól szigetelt lakószoba, hiszen a talajból a felszínre szívó gázok különböző bomlásidejű izotópokat, többek között radont tartalmaznak, a tökéletes szigetelés

pedig akadályozza a szoba légcseréjét, így a sugárzó bomlástermékek feldúsulhatnak. (Ezen persze segít a gyakori szellőztetés.)

Érhet bennünket radioaktív terhelés máshogy is az otthonunkban: a tégláépületek sugárzása például mintegy háromszor nagyobb, mint a fából készülté. (Igaz, a kozmikus háttérsugárzás elnyelésében viszont a téglá tud többet.) Az sem mindegy egyébként, hogy a földszinten lakunk, vagy magasabban.

További sugárterhelést jelentenek egyes orvosi műszerek. Egy fogröntgen vagy egy komputer-tomográfiai felvétel esetén – ez utóbbinál attól függően, milyen szervet vizsgálunk – többnyire egy-két mSv dózist kapunk, de egyes vizsgálatoknál akár jóval tíz fölötti érték is előfordulhat. (Szerencsére a modernebb készülékek dózisa egyre kisebbek).

Lássunk további példákat: aki 2000 kilométert utazik repülőn, vagy 65 kilométert gépkocsival (az autózásnak lényegesen nagyobb a kockázata, mint a repülésnek!), ugyanakkora sugárterhelésnek teszi ki magát, mint az, aki egy cigarettát elszív. A dohányos pedig, aki három csomag cigarettát szív el egy nap, 1 mSv sugárzás hatásának megfelelő rák-megbetegedési kockázatot vállal. Ugyanakkor egy veseröntgen alkalmazásával is ekkora dózis éri a beteget – az éves átlag sugárterhelésnek csaknem egyharmada.

Mindennek fényében érdemes elgondolkodni azon a tényen, hogy a paksi atomerőmű környezetében a műszerek csupán egy-tizedred mSv, tehát elhanyagolható mértékű többletterhelést mérnek folyamatosan!

A bennünket fenyegető veszélyektől való félelmek persze jogosak, bár nem mindig arányosak a kockázat valódi mértékével. Kétségtelen, hogy a technika vívmányai számos veszélyt is hoztak-hoznak magukkal, és a fejlődéssel változtak ezek forrásai is. 1812-ben például aligha halt meg valaki áramütéstől, viszont érthette villámcsapás. Ekkortájt nem kellett félnie, hogy elgázolja egy autó, de agyontaposhatta egy ló, vagy hintókerék alá eshetett. Csakhogy, míg a 19. század elején hazánkban a születéskor várható élettartam nagyjából 30 év volt (amibe persze belejárt az a csecsemőkori halálozás nagy aránya is), addig ma a férfiaké jóval meghaladja a 70, a nőké a 76 évet,

köszönhetően a civilizáció vívmányainak. A civilizációénak – és ez elképzelhetetlen a villamos energia nélkül. Az áramot pedig meg kell termelni, egyebek között atomerőművekben, amik, mint már említettük, igen biztonságosak sugárterhelés szempontjából (is).

Igen ám, de mi van a hulladékokkal, amik radioaktívok – vetődik fel a kérdés. Nos, ezek kezelése, tárolása éppúgy nagyon gondos, felelős munkát igényel, mint az atomerőművek működtetése. Biztonságos lerakók építése, üzemeltetése nem megoldhatatlan, de megoldandó feladat. A jelenleg hazánkban működő tárolók magas színvonalon felelnek meg az elvárásoknak. Jó esély van arra is, hogy amikor atomerőművünk jelenlegi blokkjai végleg ledolgozzák az üzemidejüket, és túl lesznek a többéves pihentetésen, rendelkezésre áll már a dél-dunántúli agyagkőzet-tömb alatt a nagy aktivitású és hosszú élettartamú hulladékok végleges nyugvóhelye.

Addig is az atomerőművi hulladékok ellenőrzött, szigorúan nyilvántartva, zárt helyen pihennek – nem úgy, mint a szén elégetésekor keletkező, nagytömegű salakhegyek számos radioaktív elemet tartalmaznak, amik most még többnyire szabadon, kezelés és védelem nélkül sugároznak környezetükben. Ugyanakkor a szénérőművek füstjének szilárd részecskéiben (por, pernye) is sok a radioaktív elem. Itt is van persze fejlődés, mert a modern erőművekben alkalmazott leválasztó, szűrőberendezéseknek köszönhetően a korábbinál kisebb mértékű a légszennyezés.

A civilizáció folyamatosan változik, fejlődik, aminek egyúttal újabb és újabb kockázatok a velejárói, ám ezeknek csökkentése maga is a fejlődés egyik mozgatórugója.

Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök, a Magyar Mérnök Akadémia tagja

¹ Marx György (1927-2002) a kiváló fizikus-akadémikus igen szemléletes cikket írt a természetes és civilizációs veszélyekről (Születni veszélyes, Magyar Tudomány, 1999./1. szám). Adataim egy részét az ő tanulmányából merítettem.

² A Sievert (rövidítése Sv) az embert ért és az emberi test által elnyelt sugárzás mértékegysége, nevét Rolf Sievert svéd fizikusról kapta. A sugárzás biológiai hatása jelentősen eltérő a különböző szervek, szövetek esetében. A Sv nagy egység, ezért élettani hatásokhoz általában az ezredrészét (millisievert, mSv) használják.

Szőlősi képek Pécssett

„Szőlősi képek” címmel nyílt kiállítás január 6-án a pécsi Apáczai Nevelési Központ Művelődési Házának galériájában a Pécsi Tudományegyetem Medgyessy Ferenc művészeti műhelyének munkáiból. Az eseményen részt vett Sándor Tibor, Kővágószőlős polgármestere és Varga Géza alpolgármester, a Zsongorkó Baráti Kör elnöke.

Szatyor Győző, a Baranya Megyei Közgyűlés kulturális bizottságának elnöke, Bogdása polgármestere ünnepi megnyitójában rövid összefoglalást adott a megyében fellelhető alkotótáborok mai helyzetéről és az alkotás örömről. Beszédében kiemelte, hogy itt azokból a képekből nyílt tárlat, melyek Kővágószőlősön készültek a helyi önkormányzat és a Zsongorkó Baráti Kör által támogatott alkotótáborban, 2010-ben és 2011-ben. Megemlítette azt is, hogy a művészek itt minden évben rendszeres vendégek.

Dr. Pandur József festőművész, mint a Medgyessy Ferenc művészeti műhely

Nagyon sok volt az érdeklődő a pécsi kiállításon

vezetője és mint kiállító művész, rövid összefoglalást adott a kiállítási anyag összetételéről. Külön kiemelte, hogy a felkért zsűritagok, H. Barakonyi Klára és D. Szabó Margit festőművészek igen elismerően szóltak a munkákról.

Varga Géza, a Zsongorkó Baráti Kör elnöke köszöntőjében örömmel adott hangot, hogy a településen készült alkotások a megye-

székhely egyik legforgalmasabb kiállítóterében kerülnek bemutatásra, és ennek köszönhetően Kővágószőlős közelebb kerülhet és bemutatkozhat az idelátogatóknak a képeken keresztül is. A tárlat január 31-éig volt megtekinthető a pécsi Apáczai Nevelési Központban, de a közeljövőben az NyMTIT tagtelepülésein is látható lesz.

Koncert Cserdiben

„A ritmus szakadékokat ível át” – ezen gondolat jegyében adott koncertet a településen Balogh Kálmán, Kodály-díjas cimbalomművész, a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola Népzenei Tanszékének tanára, Kovács Ferenc népzeneész, valamint Csőke Renáta énekes.

A színvonalas eseményre sokan érkeztek a térségből is. A környező települések polgármesterei közül többek között jelen volt Kovács Győző, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás elnöke, Boda polgármestere, Sándor Tibor Kővágószőlős polgármestere, Gondos Gyula Helesfa polgármestere, Wágner Antal Hetvehely

polgármestere is. Mellettük jegyzők, és a meghívott társadalmi szervezetek képviselői is szép számban voltak jelen.

Mit kell tenni ahhoz, hogy a cigányság egy olyan életképet mutasson magáról, ami eddig nem volt jellemző? – tette fel a kérdést üdvözlőbeszéde elején Bogdán László, Cserdi polgármestere. Cserdi úttörő akar lenni egy olyan fontos témában, mint a rasszizmus elleni fellépés, mert tetszik vagy nem, tapasztalni lehet a rasszizmust, és sajnos mi cigányok is sokat teszünk azért, hogy rossz legyen a cigányság közmegejétele – folytatta a polgármester. Cserdi olyan arcot próbál mutatni, amire Európának oda kell figyelnie: tudunk dolgozni és

tanulni. Hiszek abban, hogy a ritmus képes szakadékokat áthidalni, és ehhez a mai alkalom kiváló lehetőség – zárta beszédét Bogdán László. A jelenlévők autentikus cigánydalokat hallgathattak meg Csőke Renáta előadásában, Balogh Kálmán és Kovács Ferenc pedig saját szerzeményeik mellett román, bolgár, szerb, valamint macedón cigányzenét játszottak.

Egybehangzó vélemény volt az esemény után, hogy az ilyen rendezvények sokat segítenek a cigány kultúra megismerésében, és erre országszerte nagy szükség lenne. Abban pedig a környék más településeiről érkeztek is egyetértettek, hogy Cserdi kiváló példát mutat ebben.

Néves előadók emelték az esemény rangját Cserdiben

NYUGAT-MECSEKI
Tájéoló
Bakonya, Boda, Bükklőd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágóthötös

KISTÉRSÉGI LAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)
Felelős kiadó a kft. ügyvezető
igazgatója. Szerkeszti
a szerkesztőbizottság.
Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.
Nyomás: V-TESA Bt.

ISSN 1786-0563